ఇంటింటి కథ

గడియారం ఎనిమిది గంటలు చూపుతోంది.

ఆ వేళప్పుడు ఆ ఇల్లంతా హడావుడిగా ఉంటుంది ప్రతిరోజు! ఒక్క ఆదివారమూ, సెలవు దినాలూ తప్ప.

ఆ ఇంటి యజమాని సత్యమూర్తి సరిగ్గా ఎనిమిది గంటలా ఇరవై నిమిషాలకు ఇల్లు వదలాలి. అతనికి 'క్లాక్‌టవర్' దగ్గర ఎనిమిదీ నలభై ఐదుకు బస్సు! తాను ఉద్యోగం చేసే పల్లెకు అది ఏకైక బస్సు! ఆ బస్సు మిస్సయితే ఆ రోజు స్కూల్‌కు పోవటం అనేది మహా ఇబ్బంది అవుతుంది అతనికి. తానున్న ఇంటినుంచీ క్లాక్ టవర్‌కు సరిగ్గా కొలత పెట్టినట్టుగా ఇరవై నిమిషాల ప్రయాణం – అందువల్ల ఖచ్చితంగా ఇంటినుంచీ ఎనిమిదీ ఇరవైకి బయలుదేరి తీరాలి – ఇందుకోసం ప్రయాణ సంరంభం ఉదయం నిద్రలేచినప్పటి నుంచీ ప్రారంభమౌవుతుంది అతనికి. ఆ సంరంభం అతని ఒక్కనికే అయితే ఫరవాలేదు – ఇంట్లో అతని భార్యతో ముడిపడిన సన్నాహం అది!

సరిగ్గా ఆరు గంటలకు నిద్రలేస్తాడు సత్యమూర్తి – ఆ పాటికే నిద్రలేవక తప్పదు అతని భార్య సరోజకు – నిద్రలేవగానే కాలకృత్యాలు తీర్చుకొని అరగంట పేపరు ముందు కూర్చుంటాడతను – అప్పటికి ఏడవుతుంది – సరిగా ఏడుగంటలకు అద్దం ముందు నిల్చుని షేవ్ చేసుకుంటాడు. ఆపనీ, తర్వాత స్నానమూ ముగించేసరికి ఏడున్నరవుతుంది. అప్పటినుంచీ వంటింట్లోకి నాలుగయిదుసార్లయినా తిరుగుతాడు–ఎంతవరకు వచ్చింది వంట అంటూ! అతను సరిగ్గా ఏడూయాభైకి కంచం ముందు కూర్చోవాలి. ఒక నిమిషం అటూ ఇటూ కావటానికి వీల్లేదు. కడుపునిండా నెమ్మదిగా భోంచెయ్యటం అతని అలవాటు! భోజనంలో ఒక కూరా, పప్పూ, చారూ, పెరుగూ తప్పనిసరిగా ఉండాల్సిన జాబితా! వీటితో పాటు మధ్యాహ్నం టిఫిన్‌కు రెండు చపాతీలు కూడా తయారు అయివుండాలి! భోజనంలో ఒక చపాతీ వుండి తీరాలి! ఇందుకోసం ఆమె వంట కార్యక్రమం ఆరుగంటల నుంచే ప్రారంభిస్తుంది

– పైన చెప్పినవన్నీ ఒక క్రమంలో తయారు కావాలి కదా! మధ్యలో పిల్లలకు కాఫీలు, వాళ్లకు కావాల్సిన సరంజామాలు చూసి పెట్టటం, పనిమనిషికి అంట్లు వెయ్యటం, ఇల్లంతా వూడ్చటం, బట్టలు సర్దిపెట్టడం! ఆ రెండుగంటల సేపట్లో అంతా చకచకా జరిగిపోవాలి! ఇక వాళ్ల పిల్లలిద్దరూ కూడా తొమ్మిదిన్నరకు కాలేజీకి వెళ్లాలి! ఆలోగా వాళ్లకు కూడా ప్రత్యేకంగా టిఫిన్ చేయాలి. ఇల్లంతా పరుగో పరుగు! జీవనవేగం అంటారే అది ఆ ఇంట్లో ఆ మూడు గంటల్లో చూడవచ్చు! సరిగ్గా ఎనిమిదిగంటలా పదినిమిషాలకు భోజనం ముగించి బట్టలు మార్చుకొని, క్యారియర్ బ్యాగ్ చేతపట్టుకొనేసరికి ఎనిమిది ఇరవై అవనే అవుతుంది! అతని ప్రయాణం సరిగ్గా ఆక్షణంలో ప్రారంభమౌతుంది...

ఇది ఆ ఇంట్లో రోజూ జరిగే కార్యక్రమం!

ఆ ఇంట్లో ఇద్దరు ఎదిగిన మగపిల్లలున్నారన్న మాటేకాని ఆ పిల్లలవల్ల ఆ తల్లికేం సుఖం లేదు – పెద్దాడికి ఇరవై ఏళ్ళు – చిన్నాడికి పద్దెనిమిదేళ్లు. ఒకడు డిగ్రీ ఫైనలియర్ – మరొకడు ఫస్టియర్ – ఇద్దరూ ఇద్దరే! తాము పడుకున్న పరుపుల్ని ఎత్తిపెట్టరు – తాము తిన్న కంచాలు కడగరు – స్నానానికి వెళ్ళేప్పుడు తువ్వాలు తీసుకుపోరు – తాగటానికి నీళ్లను కూడా తెచ్చుకోరు – అమ్మా నీళ్లు అని కేకేస్తారు – చిన్న చిన్న అవసరాలకు కూడా అమ్మా అంటూ ఇల్లు ఎత్తిపోయేలా అరుస్తారు – కనీసం తమ పుస్తకాలు కూడా సరిగ్గా సర్దుకోరు – టీపాయ్ మీద కొన్ని, కిటికీల్లో కొన్ని, టీవీ నెత్తిమీద కొన్నీ, ఎక్కడ పడితే అక్కడ ప్రత్యక్షమౌతుంటాయి, వాళ్ల పుస్తకాలూ, నోట్సులూ. – ఇక దినపత్రికయితే ఒకొక్కరో ముక్క చదువుతారు ఎక్కడ చదివేసింది అక్కడే వదిలేస్తారు – ఇక పెన్‌లూ పెన్సిళ్లయితే తల ఒక చోటా, తొండం ఒక చోటా ఉంటాయి. అమ్మా నా పెన్ను అమ్మా నా నోట్సు అంటూ కాలేజికి వెళ్లేముందు పెనుకేకలు వేస్తారు – ఆ తల్లి వీళ్ల అరుపులు భరించలేక వంటింట్లోంచి పరుగెత్తుకొస్తుంది. “ఎన్నిసార్లు చెప్పాలిరా మీకు! మీ పెన్నులూ, పుస్తకాలూ ఒకచోట జాగ్రత్తగా పెట్టుకోమని, చెరో అల్మారా వుంది గదా! మీ పుస్తకాలు తప్ప ఎక్కడున్న చెత్తా అందులో పేరుకుపోయి వుంటుంది” అని నెత్తీనోరూ బాదుకుంటుంది ఆ ఇల్లాలు! ఇక తిండి దగ్గరయితే ఒకరోజు చేసిన టిఫిన్ మరో రోజు చేస్తే అలుగుతారు. కూరలు మార్చకపోతే ముఖాలు మాడ్చుకుంటారు.

ఇక ఆ మొగుడు అనే సత్యమూర్తి కళ్లమీద అద్దాలుంచుకొని నా అద్దాలెక్కడ అని ఇల్లంతా వెదుకుతాడు. అతను ఏదైనా రాయాలను కున్నప్పుడు వెంటనే పెన్ను

కళ్లముందు ప్రత్యక్షం కావాలి – కాని ఆ పెన్నులెప్పుడూ అతనికి అదృశ్యమే! ఎన్ని పెన్నులున్నా ఆ పిల్లలు వాటిని ఎప్పటికప్పుడు మాయం చేసేస్తుంటారు. పెన్ను కనిపించకపోతే మహావిసుగూ, చికాకూ అతనికి. చిన్న ఉపన్యాసానికి పూనుకుంటాడు. వెంటనే ఆ ఉపన్యాసానికి చివరకు బలయ్యేది ఆ ఇంటి ఇల్లాలే! ఇక అతను తినేది నాలుగుముద్దలే అయినా, ఆ నాలుగు ముద్దలూ ప్రత్యేక శ్రద్ధతో తయారు చెయ్యాలి ఆ ఇల్లాలు! కొంచెం కారం ఎక్కువ కాకూడదు! ఎక్కువ నూనె పడకూడదు. పెరుగు పులుపు ఉండకూడదు – కూరల్లో మసాలాలు – వాడకూడదు అంతా చప్పిడి తిండి! ఈ తిండి పిల్లలకు సరిపడదు. అందువల్ల భర్తకు వేరే కూరలు, పిల్లలకు వేరే కూరలూ! అన్నీ కూడా ఏడున్నర, ఎనిమిదీ మధ్యలో తయారు కావాలి! ఒక చిన్న సైజు అష్టావధానం జరుగుతుంది ప్రతిరోజూ ఉదయం ఆ ఇంట్లో!

ఈ కష్టాలు చాలక, మంచిపనివేళలో సరిగ్గా కొళాయిలో నీళ్లు వస్తాయి – అవీ ఊరించి ఊరించి ఏగంటో, రెండు గంటలో వస్తాయి – ఆ నీళ్లు ఆ టైమ్‌లో పట్టితీరాలి – ఇటు పొయ్యిమీద వ్యవహారం పర్యవేక్షిస్తూనే బిందెలు నింపాలి – పిల్లలు ఏ రెండు మూడు బిందెలో నింపి మేం చదువుకోవాలి అని సాకు చెప్పి జారుకుంటారు. ఆ సత్యమూర్తి 'నీళ్లొస్తున్నాయ్' అరచి చెప్పేంత సాయం మాత్రం చేస్తాడు – అతడు తనపని తాను టైమ్‌కు చేసుకుంటే ఊరికి ఉపకారం చేసినంత లెక్క! ఎనిమిదిన్నర కల్లా ఆ ఇంట్లో వానవెలిసిన నిశ్శబ్దం ఏర్పడుతుంది. "ఒక్కరూ ఒక్క పనిలో నాకు సాయపడరు. కనీసం మీ పనులు కూడా మీరు చేసుకోరు – అవి కూడా నేనే చేసిపెట్టాలి! ఏం సంసారమో" అని అప్పుడప్పుడు తగవు వేసుకుంటుంది ఆ ఇల్లాలు.

ఆ మాటను చమత్కారంగా కొట్టి పారవేస్తాడు ఆ భర్త. "నీ పనంతా ఉదయం తొమ్మిది దాకానే కదా! నేను రోజూ 40 కిలోమీటర్లు బస్సులో ప్రయాణం చేయాలి! నాలుగు కిలోమీటర్లు నడవాలి. స్కూల్లో కనీసం మూడు గంటలు పాఠాలు చెప్పాలి. రాత్రిళ్లు ఆ పాఠాలు కొంతైనా ప్రిపేరు కావాలి. నాది మాత్రం పని కాదా" అని సరదాగా ఆమె మాటను పూచికపుల్లలా తీసిపారేస్తాడు సత్యమూర్తి.

"మేమేం చేస్తామమ్మా – మేమూ తొమ్మిదిన్నరకల్లా ఇల్లు వదలాలి కదా! మా చదువులే మాకు భారంగా ఉన్నాయి – నీకు సాయం అంటూ కూచుంటే మా బతుకులేం కావాలి" అని లా పాయింటు తీస్తారు ఆ పిల్లలు –

'నిజమేనేమో' అనుకొని నిట్టూరుస్తుంది ఆ ఇల్లాలు - కాని తొమ్మిది తర్వాత అంతా తీరికేగదా అన్న భర్తమాట మాత్రం ఆమెకు చాలా కోపాన్నీ, దిగులునూ కలిగిస్తుంది.

అసలు పనంతా తొమ్మిది గంటల తర్వాతనే ఆమెకు!

పిల్లలూ, భర్త ఇల్లు విడిచింతర్వాత వంటిల్లంతా సర్దుకోవాలి - నానా కంగాళీగా వున్న ఇల్లునంతా మరోసారి వూడ్చాలి - పేపర్లూ, పుస్తకాలూ ఎక్కడివక్కడ తీసిపెట్టాలి - అంట్లన్నీ తోమి శుభ్రపరచుకోవాలి - పిల్లలూ, భర్తా, విడిచేసిన బట్టలన్నిటిని ఏ రోజుకారోజు పిండి ఆరేయాలి. ఇంతా అయిన తర్వాత తాను స్నానం చేసి యింత ఎంగిలి పడేసరికి 12 దాటుతుంది. మళ్ళీ ఒంటిగంట కావస్తుండగా కాలేజి నుండి ఆవురావురుమంటూ వస్తారు పిల్లలు - వాళ్ల భోజనాలు ముగించి కాలేజికి వెళ్లేసరికి రెండవుతుంది. అప్పటికి వళ్లంతా అలసిపోతుంది. కనీసం దినపత్రిక చదవటానికైనా తగిన విశ్రాంతి దొరకదు - తాను చదివిన పి.యు.సి. చదువు చట్టుబండల్లో కలిసిపోతున్నదే అన్న బాధ ఒక్కటి మిగులుతుంది ఆమెకు.

ఆ రోజు పిల్లలూ, భర్తా, ఇల్లు విడిచిన తర్వాత తొమ్మిదిన్నర దాటుతూండగా, గేటు అలికిడి అయిన శబ్దం వినిపించి, హాల్లో చెత్త వూడుస్తున్న సరోజ అటుగా చూసింది. గేటువరకు నిల్చున్న మనిషిని చూడగానే పోల్చుకొని ఆదరాబాదరా గేటు దగ్గరకు వచ్చి, "నువ్వా ప్రమీలా! ఎప్పుడొచ్చావు? ఎక్కడినుండి వచ్చావు? ఎన్నాళ్లకు కనిపించావు" అంటూ ఆశ్చర్యంతోనూ ఆనందంతోనూ ప్రశ్నల వర్షం కురిపించింది!

"ముందు నన్ను ఇంట్లోకి రానివ్వవే" అంటూ గేటు తోసుకొని వచ్చి సరోజ భుజం మీద ఆప్యాయంగా చేతులు వేసి వెంట నడిచింది.

వాళ్లిద్దరూ చిన్ననాటి స్నేహితులు. ఒకే హైస్కూల్లో ఆరేళ్లూ, కాలేజీలో ఒక సంవత్సరమూ కలిసి చదువుకున్నారు. పెళ్లిళ్లు కాగానే విడిపోయారు. ప్రమీల భర్త కర్నూలులో లెక్చరర్. అక్కడికి ఆమె చేరుకున్న తర్వాత ఆ పాతికేళ్లలో నాలుగయిదు సార్లు మాత్రమే కలుసుకున్నారు. అడపాదడపా ఉత్తరాలు రాసుకొనే వాళ్లుగాని ఈ మధ్యకాలంలో అదికూడా లేదు-

"ఈ వూళ్లో టి.టి.డి. కళ్యాణ మండపంలో ఒక బంధువుల పెళ్లి వుంటే నేనూ మా ఆయనా రాత్రి వచ్చాము - ఉదయం పెళ్లయిపోయింది. నిన్ను కలుసుకుందామని నీ పాత అడ్రసుకు వెళ్తే, ఇక్కడికి మారారని పక్కింటివాళ్లు చెప్పారు. వెదుక్కుంటూ

ఇలా వచ్చాను.” అంటూ హాల్లో కుర్చీలో కూచుంటూ హాలంతా పరకాయించి చూసింది ప్రమీల – అప్పుడు ఆ హాలు హాలులా లేదు – తిని పారవేసిన ఎంగిలి విస్తరాకులా ఉంది. సరోజ కూడా అంతకంటే మెరుగ్గా ఏమీ లేదు – మోకాళ్ల దాకా ఎగకట్టిన చీరా, చిందరవందరగా వున్న వెంట్రుకలూ.

“ఏమిటే! పదిగంటలు కావస్తున్నా యింకా ఏబ్రాసిలా వున్నావ్! ఈ హాలేమిటి ఇలా వుంది? ఆ మంచాలూ, పరుపులూ, దిళ్లూ చూడు. అంతా అడ్డదిడ్డంగా వుందే సంసారం – అంటూ చిరుకోపాన్ని ప్రదర్శించింది ప్రమీల.

సరోజ ఆ విమర్శను చిరునవ్వుతో స్వీకరిస్తూ “ఈ కాపురం నువ్వు చేసినా ఇలాగే ఏడుస్తావ్! నువ్వొచ్చే ముందే శ్రీవారూ, పుత్రరత్నాలూ కొంప వదిలారు – వాళ్లకు వండి వార్చేసరికి యిలా తయారయ్యాను” అంటూ సంసారం నిర్వాకాన్నంతా అరగంటసేపు సోదె చెప్పినట్టుగా ప్రమీల ముందు పరచింది.

“ఆయన్ను స్కూలుకూ, పిల్లల్ని కాలేజీకి తొమ్మిదిలోగా తయారు చేసి పంపాలి – అందరికి అన్నాలూ, టిఫిన్లూ కూరలూ, చారులూ చేసే సరికి ఉన్న సమయమంతా దానికే చాలటం లేదు – వారంతా వెళ్తేగాని ఈ ఇల్లు సర్దటం కుదరదు” అంటూ చెప్పుకొచ్చింది సరోజ.

ప్రమీల అంతా విని “అయితే పనంతా నువ్వొక్క దానివే చేస్తూంటే వాళ్లేం చేస్తారే! ఇల్లు వాళ్లు సర్దొచ్చుగదా” అంది.

“ఆయనే వుంటే మంగలాడితో ఏం పని అన్నట్లు – ఆ మాత్రం మనుషులా వీళ్లు – ఒక్క చిన్నపని చెయ్యరు – చిన్న సాయం చెయ్యరు – నడ్డి విరుగుతోందనుకో ఈ చాకిరీతో” అంటూ నిట్టూర్చింది సరోజ.

మాట్లాడుతూనే ఇల్లంతా శుభ్రం చేసిందామె! ప్రమీలకు ఓ చక్కని కాఫీ చేసియిచ్చి, తానూ స్నానం చేసి వచ్చి ఎదురుగా కూచుంది.

“చూడు సరోజా! ఇలా అయితే నువ్విక ఓ పదేళ్లలో చచ్చిపోతావ్! సంసారం అన్నది ఒక్క ఆడదానికే కాదు! ఇంట్లో ఉన్న అందరిదీ సంసారం! ఇందుకోసం అందరూ చాతనైన పనులుచేసి చక్కదిద్దుకోవాలి! మా ఇంట్లో అయితే పిల్లలందరూ శుభ్రంగా ఇంటి పనులన్నీ చేసేస్తారు. ఇంటి పనికి ఆడామగా తేడా చూడటం ఏమాత్రం సంస్కారం కాదిప్పుడు. మా అబ్బాయి చెత్తవూడుస్తాడు బట్టలు పిండేస్తాడు – ఎవరి అన్నం వాళ్లు వడ్డించుకొని తిని కంచాలు కడిగేస్తారు. నీళ్లు తెచ్చి పోస్తారు.

వంటపనుల్లో మా ఆయన కూడా నాకు సహకరిస్తాడు" ప్రమీల చెబుతూంటే నోరు తెరిచి వింటోంది సరోజ.

"మగవాళ్లను సగం సోమరులుగా మనమే తయారు చేస్తాం సరోజా! పాతకాలపు ఫ్యూడల్ భావజాలంతో పురుషాధిక్యతను మనమే ఎగదోస్తాం! ఎవరి పనులు వాళ్లే చేసుకొనేలా మనమే తయారు చేయాలి. ఆ మాత్రం జ్ఞానం మనమే అందివ్వాలి" కర్తవ్య బోధ చేస్తున్నట్టుగా చెబుతోంది ప్రమీల!

"ఈమాట వాళ్లతో చెప్పు! మాకేం పనుల్లేవా అని మీదికి వస్తారు – మా ఆయనైతే గంటసేపు ఉపన్యాసం ఇస్తాడు – తన ప్రయాణపు కష్టాలే అరగంట ఏకరువు పెడతాడు – స్కూల్లో చదువు చెప్పటం గురించి మేరుపర్వతం మోసినంత హంగామాగా వర్ణిస్తాడు! కొడుకులు వాళ్ల నాన్న నోటి నుంచీ ఊడిపడ్డవాళ్లే కదా! ఆవు చేన్లో మేస్తుంటే దూడలు గట్టున మేస్తాయా అన్న సామెత వీళ్ల కోసమే పుట్టినట్టుంది" అంటూ అంగలార్చింది సరోజ!

"మీ ఆయన చెప్పే మాటలన్నీ దొంగమాటలే సరోజా! బస్సులో వెళ్లి వచ్చి, స్కూల్లో చదువులు చెప్పిరావటం, అదేమన్నా నెత్తిమీద బండలు మోయటమా! ఇంటి పనంతా ఆడవాళ్ల నెత్తిమీద వేయటానికి మగవాళ్లకిదో టెక్నిక్కు! ఒక రోజంతా నువ్వు చేసే పనుల్ని మీ ఆయన్ను చెయ్యమను. ఏ పని కష్టమో తెలిసి వస్తుంది. అసలు మన కష్టానికి విలువ గడితే వీళ్లకొచ్చే జీతాలకు రెట్టింపు మనకివ్వాల్సి వుంటుంది. ఇంటి పనులన్నీ చేయటం మనం చిన్నప్పట్నుంచీ పిల్లలకు అలవాటు చేయాలి! ఆడవాళ్లే ఇంటి పనులు చేయాలనే పాత భావజాలాన్ని పిల్లల మెదళ్లలో మనమే తుడిచెయ్యాలి! లేకపోతే ఈ పిల్లలు రేపు పెళ్లిళ్లు చేసుకున్న తర్వాత పెళ్లాన్ని కాల్చుకుతింటారు! ఇప్పట్నుంచీ నువ్వు నీ సంసారం గెటప్ అంతా మార్చెయ్ సరోజా! ఇంట్లో అందరికీ పనులు అప్పచెప్పు! అవి చెయ్యకుంటే నువ్వు వంట చెయ్యటం మానెయ్! సహాయ నిరాకరణం చెయ్యి! నెమ్మదిగా బోధపరచు – ఈ రోజంతా నేనిక్కడే ఉంటాను – మీ ఆయనతోనూ, పిల్లలతోనే మాట్లాడుతాను – నువ్వు మాత్రం లొంగుబాటు కనబరచవద్దు! సంస్కారవంతంగా సంసారాన్ని తీర్చిదిద్దుకో" అంటూ ప్రమీల విడమరచి చెబుతూంటే, నూతనోత్సాహంతో, కొత్త వెలుగుతో లేచి నిలబడి ప్రమీల చేతుల్లో చేతులు కలిపింది సరోజ.

❖ **ఉపాధ్యాయ–ఫిబ్రవరి 1997**